

Daňové dopady pořízení aut nad 2 mil. Kč od 1. 1. 2024 v příkladech

Ing. Jana Dudková, Ing. Petr Koubovský

Konsolidační balíček přináší změny pro auta kategorie M1 se vstupní cenou nad 2 mil. Kč (tzv. nadlimitní auta) pořízená ve zdaňovacím období od 1.1.2024. Nová pravidla stanoví limity pro daňové odpisy a pro nárok na odpočet DPH. V článku se zaměříme na praktické příklady výpočtu daňových odpisů pro nadlimitní auta, a to i pro případ provedení technického zhodnocení na těchto vozidlech a také na výpočet daňové zůstatkové ceny v případě vyřazení těchto automobilů. Doporučíme také, jaký zvolit způsob odepisování nadlimitních automobilů a poukážeme na skutečnost, že se u těchto vozidel nevyplatí přerušit daňové odpisy. Podrobně rozebíráme i omezení nároku na odpočet DPH a osud neuplatněné DPH. Také vysvětlíme daňové dopady použití nadlimitních aut i pro soukromé účely. Všechny tyto aspekty jsou klíčové pro pochopení a efektivní správu finanční stránky nadlimitních automobilů v kontextu nových daňových pravidel.

Konsolidačním balíčkem (sněmovní tisk 488, který byl dne 22. 11. 2023 schválen prezidentem ČR) se nově zavádí pro auta kategorie M1 pořízená ve zdaňovacím období započatém od 1. 1. 2024 následující 2 limity:

- limit pro uplatnění daňových odpisů, kdy do nákladů bude možné uplatnit maximálně částku **2 mil. Kč**,
- limit pro uplatnění nároku na odpočet DPH ve výši **420 000 Kč** (tj. 21 % ze 2 mil. Kč).

Vozidlem kategorie M1 se pro účely daní z příjmů rozumí vozidlo kategorie M1 definované nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/858 ze dne 30. 5. 2018, tedy motorové vozidlo s nejvýše 8 místy k sezení kromě místa řidiče a bez prostoru pro stojící cestující, bez ohledu na to, zda je počet míst k sezení omezen na místo k sezení řidiče.

Pro tato auta se vstupní cenou nad 2 mil. Kč nebude možné částku převyšující limit 2 mil. Kč promítnout do daňových nákladů formou daňových odpisů (nový § 30e ZDP), stejně tak nebude možné uplatnit nárok na odpočet DPH z části vstupní ceny převyšující 2 mil. Kč, tj. z částky nad 420 000 Kč na DPH (nový § 72 odst. 3 a 4 ZDPH).

Oba tyto limity se nebudou vztahovat na sanitní a pohřební vozy a na vozy využívané k silniční motorové dopravě na základě koncese. Limit 2 mil. Kč se nebude vztahovat na poskytovatele finančního leasingu, tento limit bude muset hlídat nájemce. V případě operativního leasingu pak je limitován poskytovatel, nájemce již může do daňových nákladů uplatnit vyšší náklady než 2 mil. Kč v podobě nájemného z operativního leasingu.

Limit 420 000 Kč pro uplatnění nároku na odpočet DPH se týká automobilů kategorie M1 pořizovaných jako dlouhodobý majetek. Limit se nevztahuje na pořízení vozidla jako

zásoby, ale v případě jeho přeřazení ze zásob do majetku bude nutné uplatněnou DPH převyšující 420 000 Kč dodatečně odvést (nový § 77a ZDPH).

Do obou těchto limitů se pak započítává i technické zhodnocení provedené na vozidle kategorie M1 a dále je třeba také zohlednit případné zvýšení nebo snížení vstupní ceny již odepisovaného vozidla z jiného důvodu, než je technické zhodnocení – např. dodatečně zaúčtované výdaje související s pořízením majetku či obdržení dobropisu (nový § 30e odst. 4 a 5 ZDP).

V našem článku bychom se rádi zaměřili na praktické příklady výpočtu daňových odpisů a daňové zůstatkové ceny nadlimitních aut, tj. automobilů kategorie M1 s pořizovací cenou vyšší než 2 mil. Kč, a osudu DPH v případě, kdy není možné uplatnit nárok na její odpočet v celé výši.

STANOVENÍ VÝŠE DAŇOVÝCH ODPIŠŮ

Začněme příkladem, kdy prozatím odhlédneme od DPH, abychom si ukázali princip výpočtu daňových odpisů a daňové zůstatkové ceny nadlimitního auta v jednotlivých letech po jeho zařazení do majetku.

V roce 2024 je pořízeno auto kategorie M1 za 3 mil. Kč. Při výpočtu odpisů u nadlimitních aut se postupuje tak, že se nejprve stanoví výše odpisů standardním způsobem, a to ať již rovnoměrným nebo zrychleným způsobem, dle volby poplatníka (viz druhý sloupec). Následně se určí **poměr krácení odpisů**, kdy v čitateli je částka omezení výdajů ve výši 2 mil. Kč a ve jmenovateli vstupní cena vozidla. V našem modelovém příkladu se jedná o poměr 2 000 000 (částka omezení výdajů) / 3 000 000 (vstupní

cena) = 2/3. Tímto poměrem se pak v každém roce krátí standardní odpisy.

Daňová zůstatková cena se vypočte ze vstupní ceny 3 000 000 Kč snížené o standardní odpis bez krácení. Níže je uveden výpočet rovnoměrných a zrychlených odpisů pro možnost jejich srovnání. V posledním sloupci je vyčísleno, o jakou částku nákladů ročně firma přijde, tedy tyto náklady nebude možné uplatnit jako daňové.

Rovnoměrné odpisy

Rok	Standardní odpis	Poměrný odpis	Zůstatková cena	O kolik přijde firma v nákladech ročně
2024	330 000	$2/3 \times 330\,000 = 220\,000$	$3\,000\,000 - 330\,000 = 2\,670\,000$	-110 000
2025	667 500	445 000	2 002 500	-222 500
2026	667 500	445 000	1 335 000	-222 500
2027	667 500	445 000	667 500	-222 500
2028	667 500	445 000	0	-222 500
Celkem	3 000 000	2 000 000		-1 000 000

Zrychlené odpisy

Rok	Standardní odpis	Poměrný odpis	Zůstatková cena	O kolik přijde firma v nákladech ročně
2024	600 000	$2/3 \times 600\,000 = 400\,000$	$3\,000\,000 - 600\,000 = 2\,400\,000$	-200 000
2025	960 000	640 000	1 440 000	-320 000
2026	720 000	480 000	720 000	-240 000
2027	480 000	320 000	240 000	-160 000
2028	240 000	160 000	0	-80 000
Celkem	3 000 000	2 000 000		-1 000 000

STANOVENÍ VÝŠE DAŇOVÉ ZŮSTATKOVÉ CENY PŘI VYŘAZENÍ NADLIMITNÍHO AUTA

Předpokládejme nyní, že výše uvedený automobil pořízený v roce 2024 za 3 mil. Kč vyřadíme z důvodu jeho prodeje v průběhu roku 2026. Podívejme se, jak se vypočte daňová zůstatková cena takto prodaného vozu v případě rovnoměrného a zrychleného způsobu odepisování. Jak jsme uvedli již dříve, daňová zůstatková cena se vypočte ze vstupní ceny 3 000 000 Kč minus odpisy vypočtené standardním způsobem, tedy bez jejich poměrného krácení.

V případě rovnoměrných odpisů bude zůstatková cena při vyřazení vozu v roce 2026 ve výši 1 668 750 Kč

Rovnoměrné odpisy – vyřazení v roce 2026

Rok	Standardní odpis	Poměrný odpis	Zůstatková cena	Celkem v nákladech
2024	330 000	$2/3 \times 330\,000 = 220\,000$	$3\,000\,000 - 330\,000 = 2\,670\,000$	
2025	667 500	445 000	2 002 500	
2026	333 750	222 500	1 668 750	2 556 250

Jak je z porovnání průběhu rovnoměrných a zrychlených odpisů vidět, v případě zrychlených odpisů je v prvních třech letech částka odpisů, které není možné uplatnit v daňových nákladech, vyšší než v případě rovnoměrného odepisování (viz sloupec „O kolik přijde firma v nákladech ročně“). Toto je pak důležité v případě stanovení daňové zůstatkové ceny při vyřazení auta, jak si ukážeme dále.

(tj. vstupní cena 3 000 000 Kč minus standardní odpisy let 2024 a 2025 a polovina standardního odpisu roku 2026) a celkově s uplatněnými poměrnými odpisy v letech 2024 až 2026 společnost uplatnila v daňových nákladech 2 556 250 Kč.

V případě zrychlených odpisů je daňová zůstatková cena při prodeji 1 080 000 Kč a celkově s poměrnými odpisy uplatnila společnost v daňových nákladech částku 2 360 000 Kč, tedy o 196 250 Kč méně než v případě rovnoměrných odpisů. **Z toho plyne jednoznačný závěr a doporučení: u nadlimitních aut uplatňovat rovnoměrné odpisy**, neboť to může mít pozitivní dopad do daňových nákladů v případě prodeje auta.

Zrychlené odpisy – vyřazení v roce 2026

Rok	Standardní odpis	Poměrný odpis	Zůstatková cena	Celkem v nákladech
2024	600 000	$2/3 \times 600\,000 = 400\,000$	$3\,000\,000 - 600\,000 = 2\,400\,000$	
2025	960 000	640 000	1 440 000	
2026	360 000	240 000	1 080 000	2 360 000

U stanovení výše daňové zůstatkové ceny v případě vyřazení majetku bychom se ještě rádi zastavili, a to v souvislosti s další nově zavedenou úpravou. Tato úprava stanoví, že daňová zůstatková cena se pro jiné účely než pro odepisování stanoví tak, jako by vozidlo bylo odepisováno bez přerušení po minimální dobu odepisování způsobem, jaký si společnost zvolila. A pokud u vozidla nebyly odpisy vůbec stanovovány, ačkoliv mohly být, pak se pro výpočet daňové zůstatkové ceny využije rovnoměrné odepisování bez zvýšení odpisu v prvním roce odepisování (nový § 30g odst. 3 ZDP). Toto je zásadní zejména ve dvou případech, a to:

- v případě přerušení uplatňování daňových odpisů a
- při uplatnění nižších odpisů než maximálních stanovených zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“), což je tímto zákonem umožněno v případě rovnoměrného způsobu odepisování.

V takových případech je zavedena fikce pro výpočet daňové zůstatkové ceny v případě vyřazení majetku. Ta se spočítá tak, jako by k přerušení odpisů nedošlo, a pokud odepisování ani nebylo zahájeno, pak se vypočte daňová zůstatková cena, jako by byly uplatněny rovnoměrné odpisy bez zvýšení odpisu v prvním roce odepisování. Obdobně to pak platí v případě, kdy byly uplatněny rovnoměrné odpisy v nižší výši a daňová zůstatková cena bude spočtena jako by byly uplatněny v maximální možné výši.

Výše uvedené tedy znamená, že o neuplatněné odpisy (v jejich poměrné výši) z důvodu přerušení odepisování či z důvodu neuplatnění maximální výše rovnoměrných odpisů, by společnost přišla definitivně a nemohla by je

uplatnit v daňové zůstatkové ceně při vyřazení automobilu. Důvodem zavedení této úpravy je právě zabránění situacím, kdy by u nadlimitních aut byly přerušeny daňové odpisy či uplatněny rovnoměrné odpisy v nižší než maximální výši a v okamžiku jejich prodeje byla do nákladů promítnuta vysoká daňová zůstatková cena.

Z tohoto plyne další doporučení: u nadlimitních aut nepřerušovat daňové odpisy a rovnoměrné odpisy uplatňovat v jejich maximální výši dle ZDP.

Důležité je také dodat, že v případě prodeje nadlimitního automobilu bude do zdanitelných výnosů vstupovat celá prodejní cena bez ohledu na to, jaká část vstupní ceny nemohla být uplatněna v daňových nákladech formou daňových odpisů.¹ Totéž pak bude platit pro odvod DPH, tedy DPH bude vždy odvedena z celé prodejní ceny bez ohledu na to, jaká část při pořízení nyní prodáváného vozu nemohla být uplatněna.

TECHNICKÉ ZHODNOCENÍ NADLIMITNÍHO AUTA

Do limitu 2 mil. Kč je třeba započítat i případné technické zhodnocení vozu. Níže je uveden příklad dokončení technického zhodnocení nadlimitního vozu pořízeného v roce 2024, kdy původní vstupní cena byla 3 000 000 Kč a v roce 2025 došlo k technickému zhodnocení vozu ve výši 500 000 Kč. Zatímco v roce 2024 byl poměr pro krácení daňových odpisů 2/3, od roku 2025 pak bude tento poměr stanoven následovně:

Čítatel	2 000 000 – 220 000	1 780 000	rozdíl limitu 2 mil. Kč a již uplatněných odpisů
Jmenovatel	2 670 000 + 500 000	3 170 000	zůstatková cena plus technické zhodnocení
Poměr		178 / 317	

A níže pak výpočet daňových odpisů rovnoměrným způsobem a daňové zůstatkové ceny v jednotlivých letech:

Rok	Vstupní cena	Standardní odpis	Poměr	Poměrný odpis	Zůstatková cena
2024	3 000 000	330 000	2/3	220 000	2 670 000
2025	3 500 000	700 000	178/317	393 060	2 230 000
2026		700 000		393 060	1 530 000
2027		700 000		393 060	830 000
2028		700 000		393 060	130 000
2029		370 000		207 760	0
Celkem		3 500 000		2 000 000	

¹ Nový § 30g odst. 4 ZDP, který stanoví, že nelze využít § 23 odst. 4 písm. e) tohoto zákona, podle kterého se do základu daně nezahrnují výnosy, pokud přímo souvisejí s náklady neuznanými jako náklady na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to maximálně do výše těchto neuznaných nákladů.

Uvedli jsme si příklad, ve kterém je provedeno technické zhodnocení vozidla, kdy původní pořizovací cena byla vyšší než 2 mil. Kč. Může však také nastat situace, kdy se v důsledku provedení technického zhodnocení automobilu se vstupní cenou do 2 mil. Kč z něj stane automobil nadlimitní, tedy automobil se vstupní cenou nad 2 mil. Kč. V takovém případě je v roce provedení technického zhodnocení třeba vypočítat poměr pro krácení daňových odpisů výše uvedeným způsobem a s jeho pomocí vypočítat výši daňových odpisů, které je možné uplatnit jako daňový náklad. Na toto je třeba dávat pozor a ideálně nastavit účetní software společnosti tak, aby při výpočtu odpisů zohledňoval i tyto situace.

LIMIT NÁROKU NA ODPOČET DPH

Nyní se podívejme na limitaci nároku na odpočet DPH. Jak jsme uvedli výše, limit pro uplatnění nároku na odpočet

Rok	Standardní odpis	Poměrný odpis	Zůstatková cena	O kolik přijde firma v nákladech ročně
2024	353 100	220 000	2 856 900	-133 100
2025	714 225	445 000	2 142 675	-269 225
2026	714 225	445 000	1 428 450	-269 225
2027	714 225	445 000	714 225	-269 225
2028	714 225	445 000	0	-269 225
Celkem	3 210 000	2 000 000		-1 210 000

V případě, že by bylo nadlimitní auto **poskytnuto zaměstnanci také k používání pro jeho soukromé účely**, je třeba z tohoto důvodu dále krátit nárok na odpočet DPH dle § 75 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“), neboli je možné uplatnit nárok na

DPH je 420 000 Kč. DPH nad tuto částku není možné uplatnit. Neuplatněná DPH pak vstupuje do vstupní ceny vozu, v případě nadlimitních aut se však její výše neuplatní formou daňových odpisů v daňových nákladech, neboť ty jsou limitovány výší 2 mil. Kč.

Společnost pořídí vůz za 3 000 000 Kč + 630 000 DPH. Společnost uplatní nárok na odpočet DPH ve výši 420 000 Kč a rozdíl, tedy 210 000 Kč vstoupí do vstupní ceny vozu. Vstupní cena je tedy celkem 3 210 000 Kč, poměr krácení daňových odpisů je 2 000 000 / 3 210 000 a dle našeho doporučení společnost uplatňuje rovnoměrné odpisy. Z příkladu je vidět, že do nákladů uplatníme 2 mil. Kč a ne-daňovým nákladem bude celkem 1 mil. Kč ze vstupní ceny vozu a 210 000 Kč z neuplatněného DPH.

odpočet DPH pouze v poměrné výši. V takovémto případě je však nutno vycházet z limitované částky pro odpočet DPH ve výši 420 000 Kč. Ukažme si to na následujícím příkladu, kdy je vůz používán zaměstnancem pro soukromé účely ze 30 %:

Vstupní cena	3 000 000
DPH 21%	630 000
Do 31. 12. 2023 nárok na odpočet DPH 70 % ze 630 000 Kč	441 000
Od 1. 1. 2024 nárok na odpočet DPH pouze 70 % ze 420 000 Kč	294 000

Vstupní cena vozu je v tomto příkladu 3 000 000 Kč, DPH je ve výši 21 %, tedy 630 000 Kč. Předpokládejme, že vůz je využíván z 30 % pro soukromé účely zaměstnance. Do konce roku 2023 mohla společnost v takovém případě uplatnit nárok na odpočet DPH ve výši 70 % ze 630 000 Kč, tedy 441 000 Kč. Nově je od roku 2024 možné uplatnit nárok na odpočet DPH maximálně ve výši 420 000 Kč. Pokud je takový automobil používán ze 30 % k soukromým účelům, je pak možné uplatnit nárok na odpočet DPH pouze ve výši 70 % ze 420 000 Kč, tedy 294 000 Kč. Společnost tak neuplatní nárok na odpočet DPH ve výši 210 000 Kč z důvodu limitu nároku na odpočet DPH a dále 30 % ze 420 000 Kč, tedy 126 000 Kč z důvodu používání vozu i pro soukromé účely. Celkem se jedná o 336 000 Kč na DPH, na které nemá společnost nárok na odpočet a které budou účtovány do vstupní ceny vozu.

I v tomto případě je možné, že automobil s pořizovací cenou nepřevyšující 2 mil. Kč bez DPH, se může stát nadlimitním vozem, u kterého je třeba krátit daňové odpisy, a to právě v důsledku zahrnutí neuplatněné DPH z důvodu jeho poskytnutí zaměstnanci i pro využití pro jeho soukromé účely do vstupní ceny vozu.

Pokud je vozidlo poskytnuto zaměstnanci i pro jeho soukromé účely, je třeba mu takovýto příjem dodanit. Příjmem je pak určité, níže uvedené, procento ze vstupní ceny vozidla. Vstupní cenou vozidla je pro tyto účely celá vstupní cena, tedy v případě nadlimitních automobilů cena, za kterou bylo vozidlo pořízeno, nikoliv pouze onen limit 2 mil. Kč. Do této vstupní ceny se také, stejně jako doposud, zahrne DPH, pokud v ní již zahrnuta nebyla. Procento pro dodanění je pak ve výši 0,25 % pro bezemisní vozidla, 0,5 % pro nízkoemisní vozidla a 1 % pro ostatní vozidla.

Závěrem ještě dodáme důležitou informaci týkající se **přechodných ustanovení k novele ZDPH** (bod 2. přechodných ustanovení ke změně ZDPH). Dle nich v případě, kdy je na nákup vozu se vstupní cenou nad 2 mil. Kč poskytnuta záloha do 31. 12. 2023, se také na jeho následné dodání použije znění zákona platné do konce roku 2023, a tedy je možné uplatnit nárok na dopočet DPH dle podmínek roku

2023, tudíž zde není aplikován limit 420 000 Kč pro odpočet DPH. Zásadní je, že se musí jednat o takovou výši zálohy, která je ekonomicky zdůvodnitelná a která odráží obvyklé obchodní postupy společnosti. Dle našeho názoru by se však nemělo jednat o zálohu nižší než 10 % z pořizovací ceny vozu.

SHRNUTÍ

Je důležité si uvědomit, že nová legislativa přináší výrazné změny v oblasti daní pro vozidla kategorie M1 se vstupní cenou nad 2 mil. Kč. Omezení v oblasti daně z příjmů a DPH bude mít významné dopady do daňové uznatelnosti nákladů společnosti, která takováto vozidla počínaje zdaňovacím obdobím od 1. 1. 2024 pořídí. Článek nabízí ucelený pohled na praktické aspekty výpočtu daňových odpisů, daňové zůstatkové ceny v případě vyřazení automobilu, omezení uplatnění nároku na odpočet DPH a poskytuje čtenáři další klíčové informace a doporučení týkající se daňové stránky nadlimitních aut.

AKTUALITY

1. Zákon, kterým se mění zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Dotčené předpisy: zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (č. 582/1991 Sb.), zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (č. 589/1992 Sb.), zákon o důchodovém pojištění (č. 155/1995 Sb.) a zákon o nemocenském pojištění (č. 187/2006 Sb.)

Novelizace předpisů upravujících oblast sociálního zabezpečení týkající se řady oblastí, zejména podávání žádosti o dávku důchodového pojištění v elektronické podobě, postupu při úhradě náhrady mzdy nebo platu za pracovní volno související s akcí pro děti a mládež, úhrady dlužného pojistného na důchodovém pojištění osobou, která nárokuje důchod z důvodu úmrtí zemřelého, rozšíření důvodů pro posouzení činnosti osoby samostatně výdělečně činné jako činnosti vedlejší, vrácení vyplacené nemocenské za dobu po přiznání důchodu či pokračování v nařízené karanténě.

Účinnost: od 1. ledna 2024

od 1. ledna 2023 (vybraná ustanovení)

od 1. ledna 2025 (vybraná ustanovení)

(Vyšlo ve Sbírce zákonů pod č. 321/2023)

2. Novela vyhlášky o formulářových podáních pro daň z nemovitých věcí

Dotčené předpisy: vyhláška o formulářových podáních pro daň z nemovitých věcí (č. 456/2020 Sb.), zákon o dani z nemovitých věcí (č. 338/1992 Sb.) a daňový řád (č. 280/2009 Sb.)

Novelizace formuláře přiznání pro daň z nemovitých věcí.

Účinnost: od 1. ledna 2024

(Vyšlo ve Sbírce zákonů pod č. 328/2023)

3. Vyhláška o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2024

Dotčené předpisy: zákoník práce (č. 262/2006 Sb.) a zákon o daních z příjmů (č. 586/1992 Sb.)

Vyhláška stanoví sazby zahraničního stravného, které jsou platné pro zaměstnance veřejného sektoru a ze kterých se vychází při stanovení minimální výše stravného při zahraniční pracovní cestě zaměstnanců soukromého sektoru, pro rok 2024.

Účinnost: od 1. ledna 2024

(Vyšlo ve Sbírce zákonů pod č. 341/2023)

4. Seznam států uvedených na unijním seznamu jurisdikcí nespolupracujících v daňové oblasti schváleném Radou Evropské unie

Dotčené předpisy: zákon o daních z příjmů (č. 586/1992 Sb.)

Aktualizovaný seznam nespolupracujících jurisdikcí pro účely úpravy zdanění ovládaných společností.

Účinnost: publikováno 24. října 2023

(Publikováno ve Finančním zpravodaji č. 12/2023)

5. Pokyn č. GFŘ-D-62 o umístění spisu nebo jeho příslušné části na finančních úřadech a na územních pracovištích finančních úřadů

Dotčené předpisy: daňový řád (č. 280/2009 Sb.)

Nový pokyn Generální finanční správy nahrazující v oblasti vedení spisové agendy dosavadní pokyn č. GFŘ-D-61.

Účinnost: od 1. ledna 2024

(Publikováno ve Finančním zpravodaji č. 13/2023)

6. Zkontrolujte si, zda nemáte přeplatek na silniční dani

Dotčené předpisy: zákon o dani silniční (č. 16/1993 Sb.)

Finanční správa České republiky upozorňuje na stále evidované přeplatky na dani silniční, které mnoha poplatníkům vznikly úhradou záloh na tuto daň po zrušení zdanění osobních automobilů.

Účinnost: N/A (publikováno 23. října 2023)

(Vyšlo na webových stránkách Finanční správy ČR)

(pokračování na straně 36)